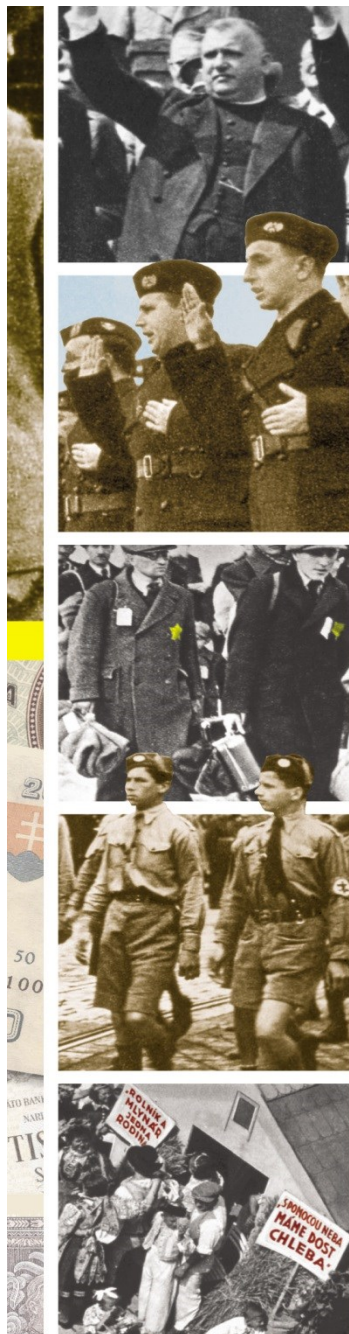

Ukrývání a ti druzí

Mgr. Milan Hes, Ph.D.

Milan Hes

Dny strachu

**OSUDY UKRÝVANÝCH ŽIDŮ
NA SLOVENSKU V ČASECH
VLÁDY JOZEFA TISA**

EDICE
MAGNETKA

NAKLADATELSTVÍ
EROCHA

*„Žiadny vrch neprekrížil cestu
vlakú, čo zo Žiliny išiel na sever.
Žiadne pleso a žiadna rieka
nevystúpili z brehov,
nezaplavili koľajnice...”*

(Tuvia Rübner, báseň Slovensko)

Antisemitismus jako politické téma

Žilina – 6. 10. 1938

V čase autonómie

*„Držím svoju ruku na tepne národa a viem,
čo ním hýbe, a viem, čo v ňom drieme, viem,
ako si želal svižnejší, junáckejší vývin v otázke
českej a v otázke židovskej...“*

(Jozef Tiso)

Kolektívne preškolovacie skupiny

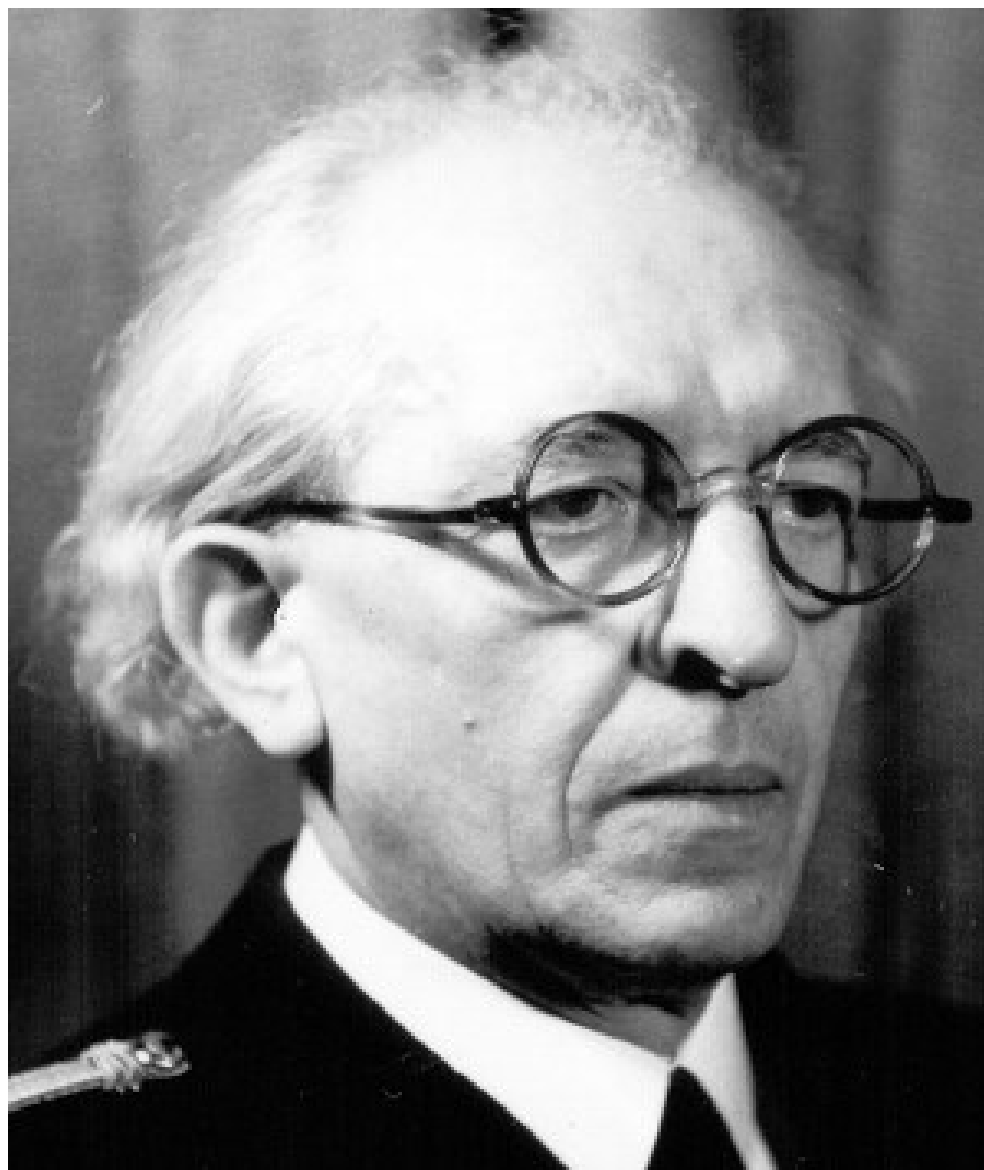

- Polnohospodárske skupiny
- Remeselnícke skupiny

Představitelé režimu

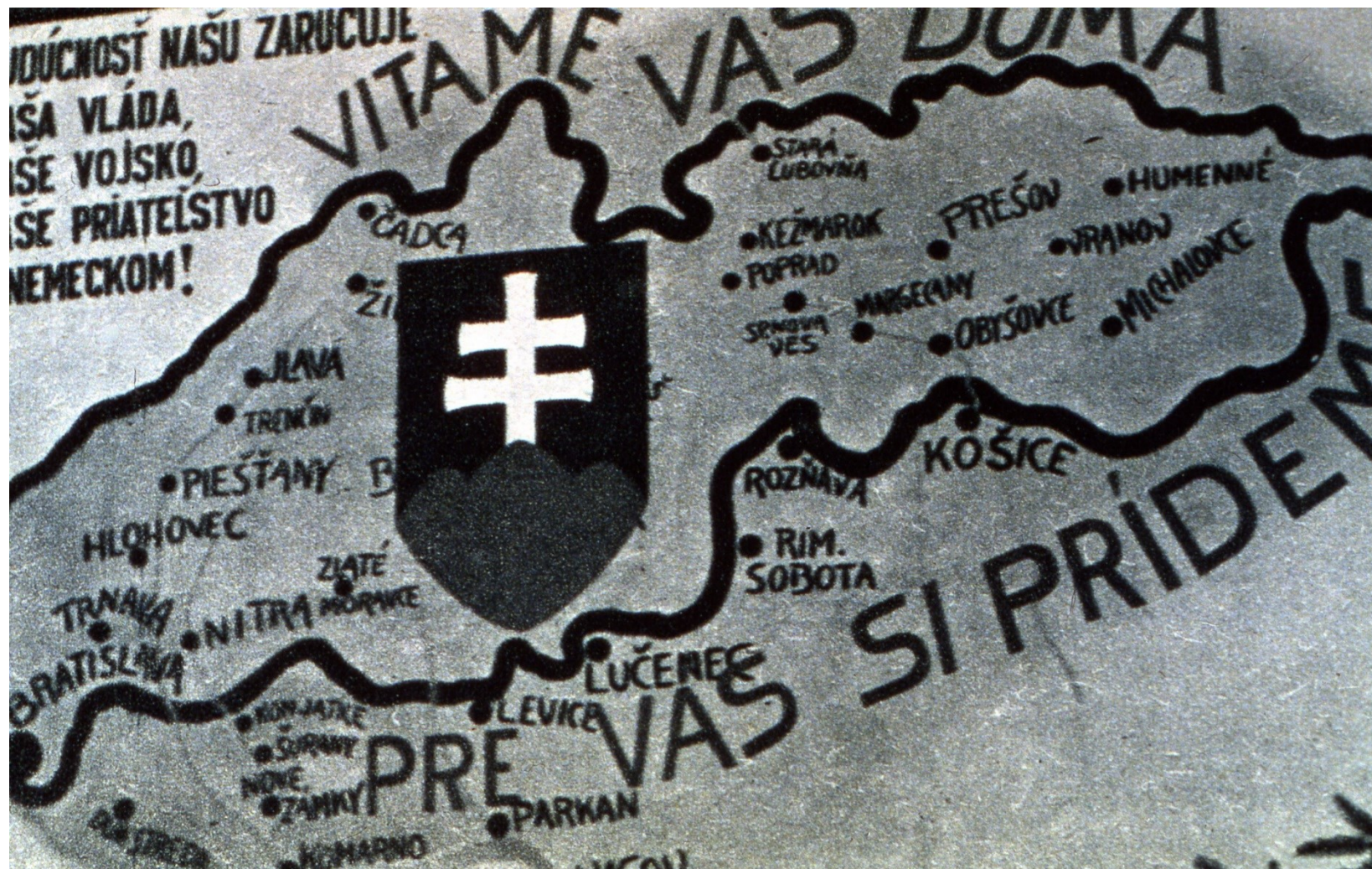

Důsledky Vídeňské arbitráže

Adolf Eichmann

Bratislava 4. 11. 1938

I. deportace – 4. / 5. 11. 1938

Salzburg – 27. / 28. 7. 1940 (radikalizace režimu)

Nařízení o právním postavení
Židů – „Židovský kodex“
9. 9. 1941

Akce „David“ – deportace 1942

Koncentrační středisko Žilina

Bilance roku 1942

- Celkem 57 transportů
- Z toho:
 - a) 38 transportů – 39 006 osob – Lublin a okolí
 - b) 19 transportů – 18 746 osob – Osvětim

Na Slovensko zůstalo cca 20 000 osob.

Z nich cca 3 500 v pracovních táborech Sered', Nováky a Vyhně.

KT Sered'

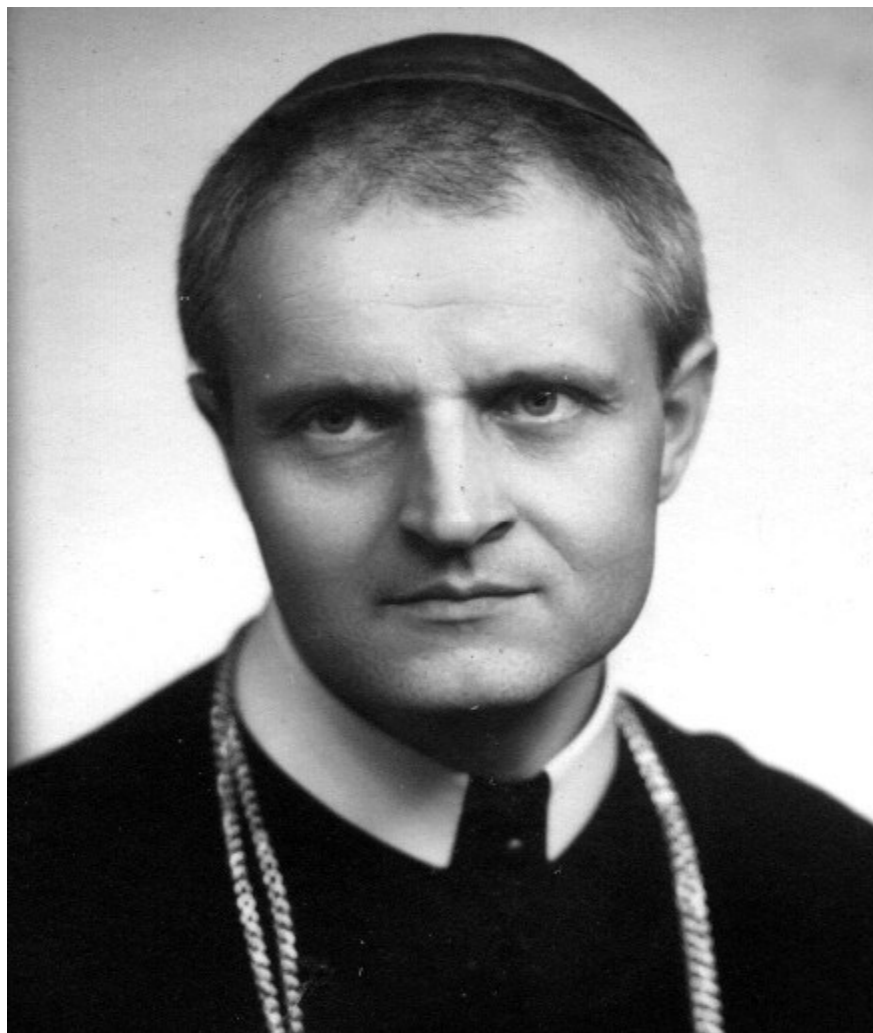

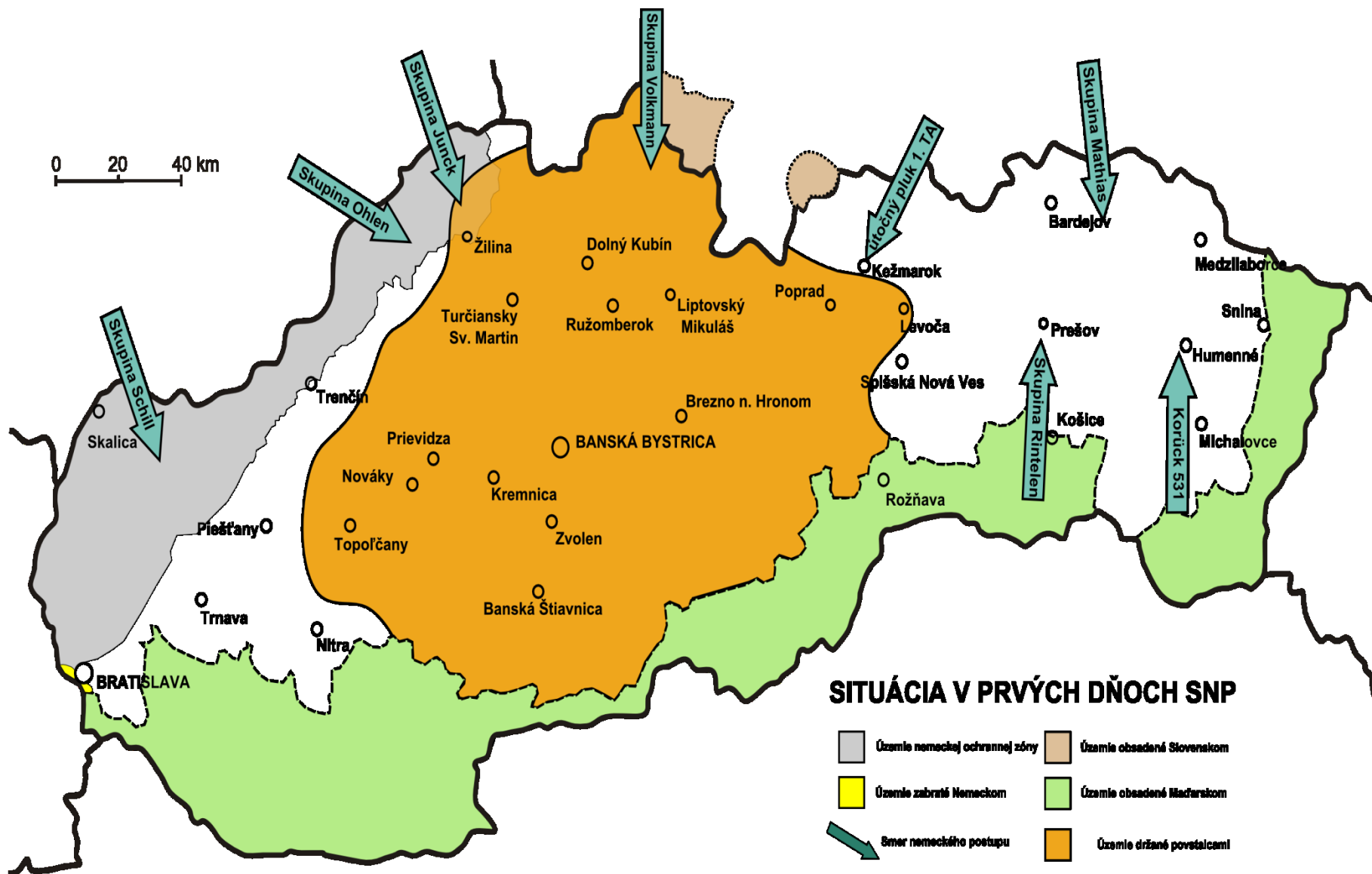
Snahy o záchranu (do roku 1942)

- získat (pracovní) výjimku včetně prezidentského osvobození
- nechat se pokřtít
- nenastoupit do transportu:
 - I. útěk do Maďarska
 - II. ukrýt se na Slovensku
 - III. „běžný“ život pod falešnými dokumenty

biskup Gojdič

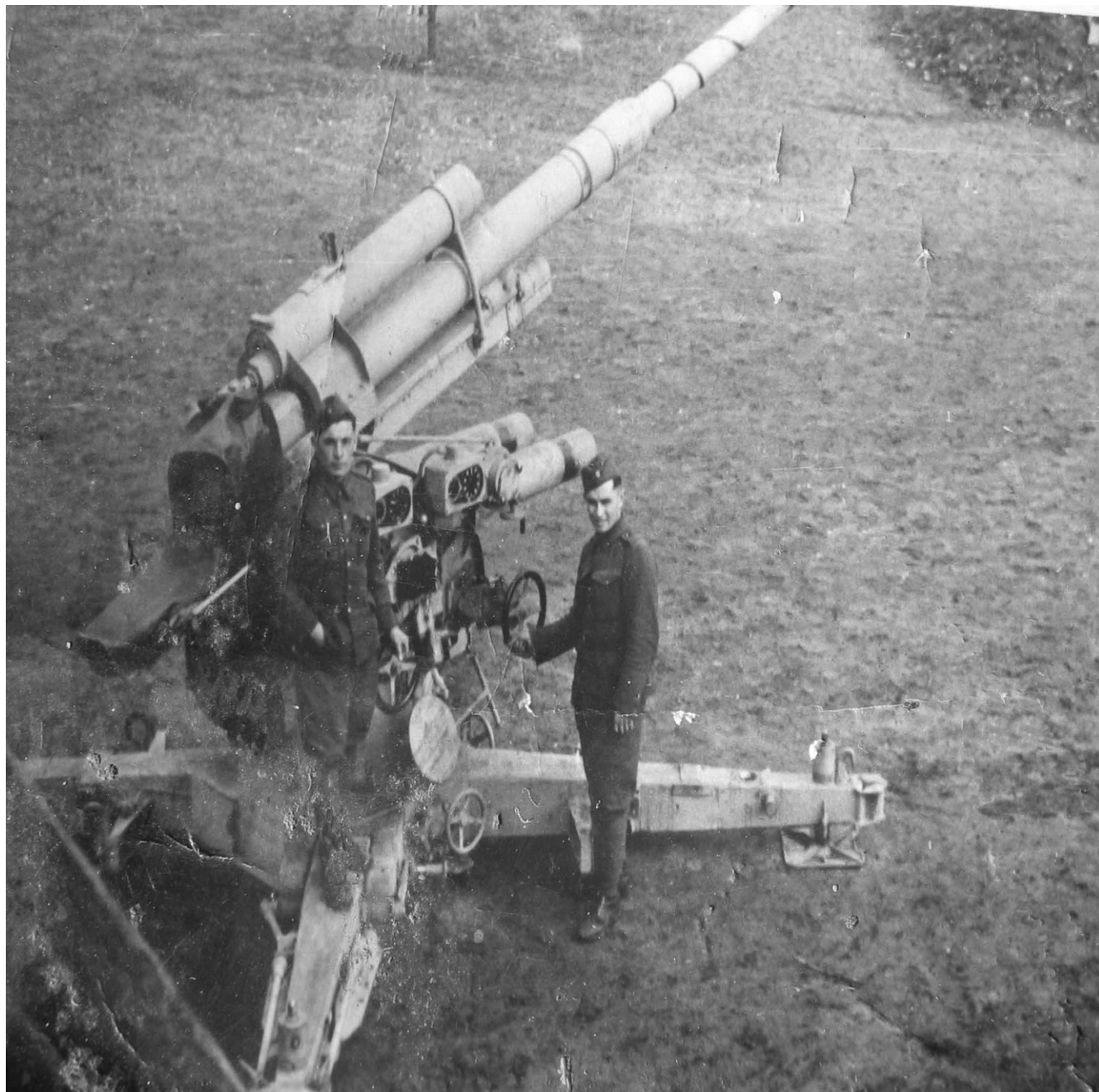
SNP 1944

SNP a židovská otázka

- na povstaleckém území Židé plnoprávní občané obnovené ČSR.
- útěky z pracovních táborů
- Židé v povstaleckých ozbrojených silách

Potlačení SNP

Teroristické akce

GARDISTA

Roč. VI., čís. 220

Štvrtok, 5. októbra 1944

Hlinkova garda nastúpila

Prvý prápor HG v bojovom pásme

Bratislava, 4. októbra. Hlinkova garda nastúpila do boja a dostala zbraň. Postavila sa do služieb národa, stala sa garantom porážky a bezpečnosti. Hlinkova garda mohutneje a tak dnes prvý prápor HG vyzbrojený odchádza do bojového pásma, aby sa spolu s nemeckými vojakmi vyrovnal v boji s nepriateľom, ktorý nás terorizuje v našich horách.

V bratislavskej rote prvého bojového práporu HG prehovoril náčelník HG Otomar Kukul, ktorý nastúpeným gardistom-vojakom povedal, že sú so rokmi starí. Keď v

príbližili do jednotiek HG. Týmto povedal náčelník HG, aby usilovne pokračovali vo výcviku a skoro nastúpili po boku svojich kamarátov do boja. „My musíme dokázať spravenému svetu — povedal im medzľiným — že nie náš národ zradil, ale zradili len niekoľko nesvedomitých dobrodruhov. Medzi nami nemie byť zradcov. Kto toto nechápe, nepatrí medzi nás. Doť hore zradcov. Ako máme v evidencii zradcov, tak si uvidíme evidenciu tých, čo pochopili, kde je naše miesto.“

Náčelník HG Kukul potom náčelník

bojových jednotiek, aby sa s úspechom zbraň vrátil.“ Náčelník prehovoril si s veliteľom prvej roty, s veliteľmi čiat a rozdelil sa s gardistami vojakmi.

V jednotke HG je celý rad gardistov, ktorí boli v radoch gardistov, keď HG bojovala o slovenský štát, boli v boji medzi dobrovoľníkmi na východe nášho štátu v roku 1939 a boli aj na východnej fronte. Sú medzi nimi aj mladí vojaci zo Slovenskej pracovnej služby.

Prvý prápor odchádza do pásma, ohrobeného nepriateľskými bandami. Za ním následne

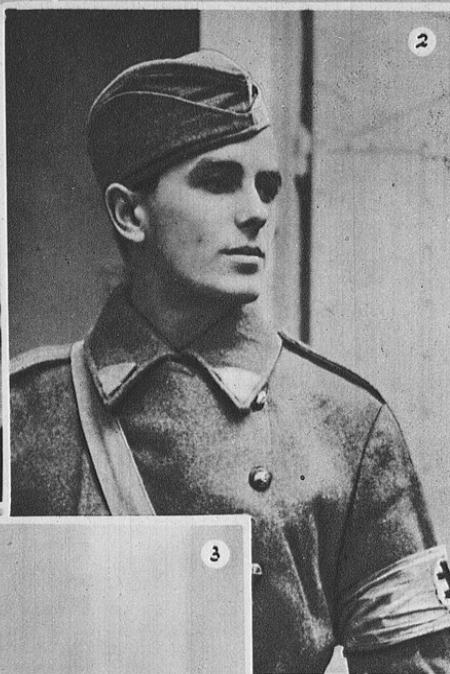
Poznámky

NAŠA ÚLOHA

Pamätáme sa ešte na úroveň pred rokmi, keď vznikli v našich mestách majavce? V zahraničných pokoleniach stálo nás na celi dadi do služieb tejto ky, hoci sa to obetovať všetci zúčastní sme. Slovenský štát sa bodajme domocou vstúpil. V bojových líniách nastúpili sme do jeho zradcov. Párali sme mu svojich rúk a prívinní sme si ho toho on sa stal životným výsledkom boja.

No, v posledných týždňoch stalo sa to opakom. Všetci zradcov

Nástup HG do boja

Prelomové dni, v akých teraz žijeme, vynútily si nové úlohy i pre HG, ktorá vo vedomí svojich povinností oproti národu nastúpila znova svoju bojovú cestu.

Len čo židobolševickí povstalci začali šarapať po slovenskom území, HG sa prihlásila k svojim povinnostiam a hneď sa začaly organizovať gardistické formácie na vojenský spôsob s ťažkými a zodpovednými úlohami. Z rozkazu náčelníka HG Otomara Kubalu začali sa prihlasovať do týchto formácií najlepší Slováci, ktorí dobrovoľne chcú prispieť na očistenie Slovenska.

Ako referovala denná tlač, gardistické formácie už zasadili do boja po boku nemeckých vojsk a dosiať sa v bojoch proti bandám vyznamenali.

Novoutvorené gardistické jednotky sú našou pýchou a rukolapným dokumentom, že slovenský štát chce sa očistiť aj vlastnou silou. Táto historická skutočnosť bude našim vyznaním, že sloboda, ktorú máme, je vecou nášho srdca a že si ju aj obránime! Celá slovenská verejnosť s povďačnosťou kvituje akciu HG a gardisti-vojaci ostanú naveky zapísaní v našich srdciach ako hrdinovia slovenskej slobody. (OŠ)

*

1. Zbrojník HG.

Postavení Židů 1944 / 1945

- výjimky neplatí žádné
- hon na lidi:
 - I. vraždy přímo po dopadení
 - II. hromadné vraždy na Slovensku
 - III. deportace z KT Sered' do nacistických lágrů
(ze Slovenska od 09/1944 do 03/1945 celkem
13 transportů / 13 500 osob)

Místa hromadných poprav (Nemecká)

KT Sered'

Židé v úkrytu

(cca 7 000 až 10 000 osob)

Možnosti ukrývání:

a) město

b) venkov

c) příroda (hornatý a lesnatý terén):

I. putování krajinou

II. chaty, seníky, zemljanky apod.

Život v úkrytu

Hlavní faktory života v úkrytu:

I. zima

II. hlad

III. psychika

Bilance holocaustu na Slovensku

Celosvětově uváděno 6 miliónů (židovských) obětí šoa. Mezi zavražděnými také cca 70 000 Židů z území bývalého Slovenského státu a dalších 38 000 z Maďary okupovaného území.